

Opinnäytetyö (AMK)

Kestävä kehitys

2015

Sini Kosonen

KESTO- VAI KERTAKÄYTTÖVAIPAT PÄIVÄHOIDOSSA

– päiväkodin näkökulma

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sini Kosonen

KESTO- VAI KERTAKÄYTTÖVAIPAT PÄIVÄHOIDOSSA – PÄIVÄKODIN NÄKÖKULMA

Työssä selvitettiin eri vaippatyypin soveltumista päiväkotiympäristöön. Teoriaosuudessa kerrotaan kesto- ja kertakäyttövaippojen ominaisuuksia ekologisuuden, taloudellisuuden ja terveydellisten seikkojen valossa ja tarkastellaan onko varhaiskasvatussuunnitelmilla yhtymäkohtia kestävä kehityksen kanssa. Käydään myös läpi kesto- ja kertakäyttövaippojen toimintaperiaatteet ja vaihtoehtoisena näkemyksenä vaipattomuus.

Työn tiedonkeruumenetelmänä oli verkkokysely, joka suunnattiin Lahden kaupungin päiväkotien hoitajille, jotka työskentelevät pääasiassa vaippaikäisten kanssa. Kyselyllä selvitettiin hoitajien käsityksiä kestovaipoista ja sitä, miten eri vaippatyypit vaikuttavat käytännössä työn tekemiseen. Mielenkiintoista oli myös se miten tuttuja kestovaipat ovat päiväkodeissa ja minkälaista tietoa niistä tarvitaan.

Kyselystä ilmeni, että hoitajilta löytyy kokemusta kestovaippojen käytöstä työoloissa. Käytännössä kestovaippojen käyttö ei välttämättä tuo lisää työtä hoitajille, jos käytännön asiat on sovittu vanhempien ja päiväkodin välillä. Asiaa olisi syytä tarkastella myös vanhempien odotusten kannalta.

Kestovaipat kuitenkin koettiin päiväkotiympäristössä hankalammiksi käyttää kuin kertakäyttövaipat. Säilytykseen, pesuun ja hajuhaittoihin liittyvät ongelmat nousivat vahvasti esiin kestovaippojen osalta. Kestovaippoja kuitenkin pidettiin ympäristön kannalta parempana valintana kuin kertakäyttövaippaa.

ASIASANAT:

Kestovaippa, kertakäyttövaippa, jätteen vähentäminen, ekologisuus, päivähoito, päiväkotitoi, varhaiskasvatussuunnitelma.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sustainable development

2015 | 36 pages

Sirpa Halonen

Sini Kosonen

CLOTH DIAPERS IN DAYCARE

This thesis is about how different kind of diapers perform in kindergarden environment. The theoretical part presents cloth diapers and disposable diapers in the light of ecology, economy and health aspects. Early childhood planning is regarded in order to find out whether there is a linkage to sustainable development.

A web-based questionnaire was created via Webropol to support this thesis. The questionnaire was directed to nannys who work mainly with toddlers in kindergardens of Lahti city. The questions concerned perceptions about reusable nappies and how different types of nappies will influence the actual performance of work in kindergarden surroundings.

The questionnaire revealed that nannys have some experience in working with cloth diapers. In practice, the use of cloth diapers does not necessarily mean more work, if practical matters have been agreed between the parents and the day care center. Further research is recommended in terms of parents' expectations about cloth diapers in daycare.

KEYWORDS:

Cloth diaper, reusable nappy, disposable diaper, ecology, waste reduction, daycare, kindergarden.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN TARKOITUS JA TOTEUTTAMINEN	8
3 KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTYMÄKOHDAT VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN KANSSA	9
3.1 Kestävä kehitys	9
3.2 Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen strategia	9
3.3 Kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma	10
3.3.1 Varhaiskasvatussuunnitelma ja kestävän kehityksen ohjelma Lahdessa	10
3.3.2 Vihreä lippu – ohjelma	11
4 KESTOVAIPPA, KERTAKÄYTTÖVAIPPA JA VAIPATTOMUUS	13
4.1 Kestovaippa	13
4.2 Kertakäyttövaippa	16
4.3 Vaihtoehtona vaipattomuus	17
5 EKOLOGINEN, TALOUDELLINEN JA TERVEYDELLINEN NÄKÖKULMA	19
5.1 Ekologisuus	19
5.2 Taloudellisuus	19
5.3 Terveystellinen näkökulma vaippojen kanssa työskentelevien ihmisten kannalta	20
5.4 Terveystellinen näkökulma lasten kannalta	20
5.4.1 Allergia	21
6 KYSELYN TOTEUTTAMINEN JA TULOKSET	22
6.1 Vastaajien taustatiedot	22
6.2 Käsityksiä kesto-vaipoista	23
6.3 Työskentely	26
6.3.1 Tutut kesto-vaipat	28
6.3.2 Tuntemattomat kesto-vaipat	30
6.4 Yhteenveto kyselyn tuloksista	30
7 POHDINTA	32
8 KRITIIKKI	35

LIITTEET

Liite 1. Kestovaipat päiväkodissa –kysely

KUVAT

Kuva 1. Erilaisia kestovaippojen imuja. (Kuva: Sini Kosonen)	14
Kuva 2. Erilaisia sisävaippoja ja kuoria. (Kuva: Sini Kosonen)	14
Kuva 3. Taskuvaippa erillisen imun kanssa ja all-in-one-vaippa. (Kuva: Sini Kosonen)	15
Kuva 4. Harjoitteluhousuja. (Kuva: Sini Kosonen)	16
Kuva 5. Kertakäyttövaipat. (Kuva: Sini Kosonen)	17

KUVIOT

Kuvio 1. Väittämien vastausjakaumat.	25
Kuvio 2. Vaipanvaihtotilanteeseen eniten vaikuttavat asiat.	27
Kuvio 3. Vaippatyypit.	29

TAULUKOT

Taulukko 1. Sanaparien keskiarvot.	24
---	----

1 JOHDANTO

Poikani aloitettua päivähoidon päiväkodissa etsin tietoa aiheesta ja löysin internetistä Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY:n) julkaisemaan esitteeseen: Parhaat käytännöt päivähoidossa – Fiksu vähentää jätettä. Esitteestä nousi esiin lause: ”Kestovaippojen avulla jätteen määrä vähenee kotona ja päiväkodissa. Parhaimmillaan päiväkodin henkilökunta osaa opastaa ja kannustaa niiden käyttöön.” Samalla hain internetistä tietoa kestovaippojen soveltuvuudesta päiväkotiin ja kohtasin joidenkin kaupunkien tai yksittäisten päiväkotien asettamia kieltoja kestovaippojen suhteen.

Halusinkin siis kartoittaa onko jotain syytä miksi jompikumpi8 vaippamalli olisi toista parempi. Voisivatko kesto- ja kertakäyttövaipat olla samalla lähtöviivalla niin päiväkodin henkilökunnan, kuin vanhempienkin mielestä? Kiinnostavaa oli myös se olivatko kestovaipat värittyneet negatiivisesti ihmisten mielissä kokemusten tai tietämättömyyden perusteella. Minulle oli itsestäänselvyys, että poikani mukana hoitoon menevät myös kestovaipat, koska niitä oli menestyksekkäästi käytetty kotonakin.

Kestovaippayhdistys on julkaissut sivuillaan esitteen, jonka vanhemmat voivat viedä kestovaippojen mukana hoitopaikkaan, mutta vastaavaa päiväkotien henkilökunnalle suunnattua esitettä aiheesta ei ole löytynyt.

Teoriaosuudessa esitetään kertakäyttöisten vaippojen ja kestovaippojen ominaisuuksia ekologisuuden, taloudellisuuden ja terveellisuuden näkökulmista. Vaihtoehtoisena menetelmänä esitellään vaipattomuus.

Kesto- ja kertakäyttövaippoja esitellään yleisellä tasolla niin, että lukijalle muodostuu kuva millaisia erilaisia vaippoja markkinoilla on. Kestovaippojen osalta käydään läpi toimintaperiaatteet ja osat mitä vaipoissa voi olla.

Varhaiskasvatussuunnitelmia käsitellään valtakunnallisella ja kunnallisella tasolla, sekä tutustutaan myös kestävän kehityksen Vihreä Lippu -ohjelmaan, joka

on tarkoitettu päiväkotien ja oppilaitosten käyttöön. Varhaiskasvatussuunnitelmissa ei ohjata kasvatusta niinkään kestäväen kehityksen tai muiden ympäristöä koskettavien näkökulmien pohjalta, vaan sellaiset linjaukset ja strategiat ovat kunta- tai yksikkökohtaisia.

Opinnäytetyön tiedonkeruumenetelmänä oli Lahden alueella työskenteleville päiväkotien työntekijöille suunnattu verkkokysely. Kysely toteutettiin webropol – palvelun avulla maalis-huhtikuussa 2015. Kyselyssä selvitettiin hoitajien suhtautumista eri vaippatyyppeihin päiväkotiympäristössä ja sitä miten eri vaippatyypit vaikuttavat käytännön työhön.

2 TYÖN TARKOITUS JA TOTEUTTAMINEN

Työn tarkoituksena oli selvittää päiväkotien henkilökunnan käsityksiä kesto-vaipoista ja vastata kysymyksiin: Miten päiväkodeissa koetaan kesto-vaipat? Tuoko kesto-vaippaa käyttävä lapsi enemmän työtä päiväkodin henkilöstölle? Mielenkiintoista oli myös se, kuinka tuttuja kesto-vaipat olivat päiväkotiympäristössä ja min-kälaista tietoa kesto-vaipoista kaivattaisiin, jos ne eivät olleet entuudestaan tuttuja.

Työtä varten kerättiin tietoa verkkokyselyllä Webropol -palvelun avulla. Kysely suunnattiin Lahden kaupungin alueella päiväkodeissa työskenteleville vaip-paikäisten lasten hoitajille. Kyselyä varten haettiin tutkimuslupaa Lahden kaupun-gilta ja lupa myönnettiin sillä ehdolla, että valmis työ toimitetaan luvan myöntä-jälle. Kyselyn linkki lähetettiin Lahden alueella sijaitsevien päiväkotien johtajille sähköpostitse.

3 KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTYMÄKOHDAT VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN KANSSA

3.1 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen määritelmiä on useita ja kenties tunnetuin niistä on YK:n Brundtlandin komissiossa vuonna 1987 alkunsa saanut määritelmä: "Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa." Komission työstä sai alkunsa laaja valtiot, kunnat ja kansainväliset yhteydet kattava vuorovaikutteinen prosessi, joka on edelleen käynnissä. Kestävä kehitys pitää sisällään ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävyysnäkökulmat. (Ympäristöministeriö 2013.)

3.2 Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen strategia

Varhaiskasvatuksen perusteet – asiakirja on varhaiskasvatuksen kehittämisen ja ohjauksen sisällöllinen väline. Sen tavoitteena on edistää yhdenvertaista varhaiskasvatusta koko maassa. Asiakirja toimii kunnallisten ja yksikkökohtaisten suunnitelmien pohjana ja siinä asiat ovat esitetty yleisellä tasolla.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet laadittiin Stakesin (nykyisen Terveystieteiden tutkimuskeskuksen, THL:n) toimesta ensimmäisen kerran vuonna 2003 ja tarkistettu painos julkaistiin vuonna 2005. Asiakirja laadittiin yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön, Opetusministeriön, Opetushallituksen, Suomen Kuntaliiton ja muiden asiantuntijatahojen kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjana ovat vuonna 2002 hyväksytyt varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeisimmät periaatteet ja kehittämisen painopisteet. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin tutkimuslaitos.)

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä Varhaiskasvatus vuoteen 2020 on todettu, että varhaiskasvatuksen tulevaisuudessa muutoksia tulee muun muassa kestävän kehityksen alueella. Muita muuttuvia teemoja ovat esimerkiksi globalisaation tuomat muutokset varhaiskasvatukseen. Tätä lukuun ottamatta kestävän kehityksen teemoja ei huomioida valtakunnallisissa varhaiskasvatuksen strategioissa.

3.3 Kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma

Kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjana käytetään valtakunnallisen varhaiskasvatuksen perusteita. Kunnalliset varhaiskasvatuksen linjaukset voivat olla osa kunnan lapsipoliittista ohjelmaa tai ne voivat löytyä muista lapsia ja perheitä koskevista asiakirjoista. Asiakirjoista ilmenevät periaatteet, kehittämisen painopisteet ja kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä varhaiskasvatuksen järjestämiseen kunnan alueella.

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa otetaan huomioon kunnan omat strategiat ja linjaukset ja määritellään tavoitteet. Yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa yksityiskohtaisempi ja siinä kuvataan varhaiskasvatusta hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta lähtökohtana, sekä niiden toteutumista arjen käytännöissä. Yksikkökohtaisessa suunnitelmassa kuvataan myös alueen tai yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. (Stakes 2005.)

3.3.1 Varhaiskasvatussuunnitelma ja kestävän kehityksen ohjelma Lahdessa

Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on vuodelta 2005. Lahden varhaiskasvatussuunnitelma mukaillee varsin pitkälti valtakunnallista varhaiskasvatuksen strategiaa ja esimerkiksi kestävää kehitystä tai ympäristöasioita yhdistetty kunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan (Lahti, b.).

Lahdessa koottiin kestävän kehityksen ohjelma vuonna 2011, jossa määritellään yhdeksi tavoitteeksi ”Kestävän kehityksen, kuten ”Vihreä lippu” – toiminnan kehittäminen kouluissa ja päiväkodeissa” (Lahti, b.). Tällä hetkellä Lahdessa on viisi vihreän lipun saavuttanutta toimijaa, joista neljä on päiväkoteja ja yksi peruskoulu (Vihreä lippu, a.).

Yksikkökohtaisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa kestävän kehityksen teemat ja ympäristökasvatus ilmenevät konkreettisella tavalla. Esimerkiksi Lahdessa sijaitsevan Kanervan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa nimetään ympäristökasvatus ja ilmaisukasvatus päiväkodin panostuksen kohteiksi. Kanervan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan myös, että ”Luonnon arvostus ja kunnioitus näkyvät vahvasti ympäristökasvatuksessamme. Kestävä kehitys on myös päiväkotimme arvo”. Kanervan päiväkoti on yksi Lahden neljästä Vihreän Lipun päiväkodeista. (Lahti, c)

3.3.2 Vihreä lippu – ohjelma

Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma, jota voidaan toteuttaa päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa ja nuorten vapaa-ajan toimijoiden keskuudessa. Se on osa kansainvälistä Eco-Schools-ohjelmaa, josta Suomen Ympäristökasvatusseura on kehittänyt Suomen päivähoidon- ja koulujärjestelmään sopivat toimintatavat ja materiaalit. Ohjelmaan voi osallistua yksittäinen toimija ja kriteerit täytettyään osallistuja saa ohjelman tunnuksena toimivan vihreän lipun käyttöoikeuden.

Ohjelman periaatteita ovat osallistaminen, ympäristökuormituksen vähentäminen, kestävän kehityksen kasvatus arjessa, jatkuva parantaminen ja yhteistyö ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Vihreä lippu –ohjelmaan osallistuva toimija on julkishallinnolle keino toteuttaa kestävän kehityksen strategioita. Ohjelma voi myös tuoda julkishallinnolle säästöjä esimerkiksi energiansäästön ja jätteen vähentämisen muodossa. Vihreä

lippu auttaa luomaan myönteistä julkisuutta ja välittää kuvaa kestävän kehityksen huomioivasta kunnasta. (Vihreä lippu, b.)

4 KESTOVAIPPA, KERTAKÄYTTÖVAIPPA JA VAIPATTOMUUS

Kesto- ja kertakäyttövaippojen toiminta perustuu hyvin samantyyppisiin ratkaisuihin. Kertakäyttövaipassa on ihoa vasten pintakuiva materiaali ja näin on myös pintakuivassa kesto-vaipassa. Ulkopintana molemmissa on kosteuden pitävää materiaalia, kertakäyttövaipassa laminaatti ja kesto-vaipassa useimmiten polyuretaanilaminaatti. Imukerroksena kummassakin pyritään mahdollisimman tehokkaaseen ratkaisuun. (Malm 2009, 8.)

4.1 Kestovaippa

Kestovaippa koostuu pääsääntöisesti kolmesta osasta: pintakuivasta ihoa vasten tulevasta kerroksesta, imuosasta ja kosteutta pitävästä osasta. Ihoa vasten tulevan pintakuivan kerroksen tehtävä on siirtää kosteus iholta imukerrokseen ja kosteussulkukerroksen pitää kosteus poissa vaatteista.

Kuivapintainen kerros voi olla kiinteästi vaipan sisimpänä kerroksena kiinni tai irrallisena joko pestävänä tai kertakäyttöisenä kuitukankaana. Kuivapintainen liina ei ole välttämätön vaipan toiminnan kannalta.

Imevä osa voi olla valmiiksi muotoon ommeltu sisävaippa tai valmis vaipan sisään laitettava pötkö- tai taittoimu. Yksinkertaisimmillaan imu voi olla taiteltu harso (kuvat 1 ja 2). Imuosan materiaalivaihtoehtoja ovat esimerkiksi puuvilla, bambu tai hamppu.

Kuva 1. Erilaisia kestovaippojen imuja. (Kuva: Sini Kosonen)

Kuvassa 1. on esitetty erilaisia kestovaipoissa käytettäviä imuja. Ensimmäisenä vasemmalla on tiimaimu, keskellä pötköimu ja oikeassa reunassa on taittoimu.

Kuva 2. Erilaisia sisävaippoja ja kuoria. (Kuva: Sini Kosonen)

Kuvassa 2 on ylärivissä vasemmalla harso, joka on taiteltu origamitaitoksen mukaan sisävaipaksi ja oikealla muotoonmeltu sisävaippa tarrakiinnityksellä. Alarivissä on vasemmalla hahtuvalangasta neulotut villavaippahousut ja oikealla tarrakiinnitteinen pul-kuori.

Vaippakuori toimii kosteussulkukerroksena. Sen tarkoituksena on estää kosteuden leviäminen vaipasta vaatteisiin. Vaippakuoria on kahdenlaisia, joko tarroin tai nepein kiinnitettäviä tai housujen tapaan puettavia, joissa ei ole kokosäätöä (kuva2). Vaippakuori voi olla joko keino- tai luonnonkuituinen. Yleisimmin käytetty keinokuitu vaippakuorissa on polyuretaanilaminoitu polyesterikangas, eli pul-kangas. Myös fleece toimii oikein käytettynä kosteussulkuna. Luonnonkuiduista villa sopii ominaisuuksiensa vuoksi hyvin vaippakuoreksi. Villa on luonnostaan antibakteerinen ja se imee tehokkaasti kosteutta tuntumatta märältä.

Kestovaippoja on monen tyyppisiä. Helppokäyttöinen all-in-one-vaippa (AIO) on vaippa jossa nimensä mukaisesti on sisällään kaikki kestovaipan tarvittavat osat (kuva 3). Tämä vaippatyyppi muistuttaa hyvin pitkälti kertakäyttövaippaa. Taskuvaippa (täyttövaippa) muotoutuu helposti käyttäjän tarpeen mukaan, sillä vaippa kootaan jokaista käyttökertaa varten erillisistä imuista (kuva 1). Käytön jälkeen imut irrotetaan pesun ja kuivauksen ajaksi.

Kuva 3. Taskuvaippa erillisen imun kanssa ja all-in-one-vaippa. (Kuva: Sini Kosonen)

Taskuvaippoja on saatavilla kosteussulullisena ja ilman, jolloin on käytettävä erillistä vaippakuorta taskuvaipan päällä. Sisävaippa vaatii aina päälle erillisen kuorivaipan toimiakseen. Kestovaippoja on saatavilla myös housumallisina esimerkiksi kuivaksiharjoittelun tueksi (kuva 4). (Kestovaippayhdistys, b.)

Kuva 4. Harjoitteluhousuja. (Kuva: Sini Kosonen)

Kuvassa 4 on kahdet erilaiset harjoitteluhousut. Harjoitteluhousuja käytetään pikkuhousujen tapaan. Harjoitteluhousut pitävät sisällään hieman imua ja kosteuttavien ulkokerroksen. Sisäpintana käytetään usein märkäpintaista materiaalia edesauttamaan kuivaksioppimista.

4.2 Kertakäyttövaippa

Kertakäyttövaipat voidaan jakaa kahdentyyppisiin vaippoihin, tarrakiinnitteisiin ja housumallisiin vaippoihin (kuva 5). Sisäpintana kertakäyttövaipoissa käytetään pinnaltaan kuivan tuntuista huokoista polypropeenista kuitukangasta. Imumateriaalina käytetään puuselluloosaa ja superabsorbenttiä, joka on kuivana raemainen aines ja kastuessaan muuttuu geelimäiseksi massaksi. Ulkopinnalla on kosteutta läpäisemätön polyeteeni. Joissain vaipoissa käytetään myös ylimääräistä

kuitukankaista kosteudensiirtokerrosta pintakuivuutta lisäämään. Kerrokset liimataan yhteen polymeeripohjaisilla tai vastaavilla liimoilla. (Malm 2009, 8.)

Kuva 5. Kertakäyttövaipat. (Kuva: Sini Kosonen)

Kuvassa 5 on esitetty erimalliset kertakäyttövaipat. Vasemmalla on housujen tapaan puettava housuvaippa ja oikealla avattuna teippivaippa.

4.3 Vaihtoehtona vaipattomuus

Länsimaissa on tavallista, että lapsella käytetään vaippoja 1-3 vuotta ja sen jälkeen lapsi opetetaan potalle. Monissa ei-länsimaissa kulttuureissa äidit osaavat lukea lasten viestit ja viedä tämän oikeaan aikaan tarpeilleen sopivaan paikkaan. Tätä kutsutaan vaipattomuudeksi tai varhaiseksi vessahätäviestinnäksi. Kyse on vauvan viestien lukemisesta ja niihin vastaamisesta. Pienikin vauva osaa viestiä, kun hänellä on hätä. Vanhemman tehtäväksi jää näiden viestien tulkitseminen ja niihin vastaaminen. Kun viesteihin vastataan, vauva oppii nopeasti yhdistämään helpotuksen tunteen vessa-toimitukseen. (Niemelä 2007, 115-117.)

Vaipattomuus oli esillä myös Ylen nettiuutisissa vuonna 2013. Jutussa haastateltiin Liekku ry:n puheenjohtajaa Suvi Lehikoista, joka kertoi omista kokemuksistaan muun muassa näin: ”Ehkä se on samanlainen asia kun, että mistä äidit tietävät lapsella olevan nälkä. Monet äidithän osaavat syöttää vauvaa jo ennen kuin vauva huutaa naama punaisena. Ja tietysti myös ihan kellon kanssa sitä voi katsoa, että parin tunnin välein vaihtaa vaippoja ja siinä samalla sitten käyttää pissillä”. Jutun mukaan varhaista vessahätäviestintää harrastamalla voi myös päästä vaipoista kokonaan eroon jo varhaisessa vaiheessa, mutta lapsikohtaisia erojakin löytyy. (Yle 2013.)

5 EKOLOGINEN, TALOUDELLINEN JA TERVEYDELLINEN NÄKÖKULMA

5.1 Ekologisuus

Suomen luonnonsuojeluliiton ekotehokkuustietopankissa on vertailtu kesto- ja kertakäyttövaipan materiaaalipanoksia. Laskelman mukaan kertakäyttövaipan materiaaalipanos on vuoden aikana 1134 kg ja kestovaipan 353 kg. Laskelmassa ei ole otettu huomioon veden kulutusta materiaalien valmistuksessa, ainoastaan kestovaippojen pesuun kuluva veden osuus. Kertakäyttövaipan materiaaalipanos muodostuu valtaosin käytön jälkeisestä osuudesta kaatopaikalla ja vaippaan käytettävän selluloosan valmistuksesta. Kestovaipalla suurimmat materiaaalipanokset liittyvät vaipan valmistukseen. (Suomen luonnonsuojeluliitto.)

Kertakäyttövaippoja kuluu lapsella noin 1800 kpl vuodessa ja vaippakauden (keskimäärin 30 kk) aikana noin 5000 kpl. Jätettä vaipoista syntyy yhden lapsen osalta noin 1500 kg. Kestovaippoja lapsi tarvitsee vuodessa enintään 30 kpl ja useimmiten kestovaippa kestää käyttökelpoisena pidempään, kuin yhden lapsen vaippaiän. Kertakäyttövaippajäte saattaa muodostaa jopa puolet lapsiperheen jätteistä. (Kestovaippayhdistys ry, a.)

5.2 Taloudellisuus

Taloudellisesti kestovaipat tulevat kertakäyttöisiä edullisemmiksi jo yhdellä lapsella, mutta varsinkin useammalla lapsella käytettynä. Edullisimmillaan yhden lapsen kestovaipat voivat maksaa 120 €. Lisäksi kestovaippojen kuluihin tulevat pesu- ja mahdolliset kuivauskulut. Kestovaipat voi myös tehdä edullisesti itse, sillä usein sopivia materiaaleja löytyy jokaisen vaatekaapista jo valmiiksi. (Kestovaippayhdistys ry, a.)

Kertakäyttövaippojen hinnat vaihtelevat 0,16-0,43 snt välillä (Foodie 2014.). Tämän mukaan edullisimmillaan vaippaiän vaipat maksaisivat $5000 \times 0,16 \text{ snt} = 800 \text{ €}$ ja kalleimmillaan $5000 \times 0,43 \text{ snt} = 2150 \text{ €}$.

5.3 Terveystieteellinen näkökulma vaippojen kanssa työskentelevien ihmisten kannalta

Itä-Suomen yliopistossa on tutkittu kesto- ja kertakäyttövaippojen eroja tutkimushankkeessa Vaipat työterveydentieteellinen riski päiväkodeissa. Hankkeen tarkoituksena oli selvittää onko nykyaikaisilla vaippatyypeillä eroja oikeassa työympäristössä ja voiko tällaisten vaippojen päästöille altistuminen olla terveysriski ja työhygieeninen ongelma.

Tutkimuksessa mitattiin neljässä Kuopiolaisessa päiväkodissa vaipanvaihtotilanteissa ilmasta erilaisia bakteereja, viruksia ja ammoniakkin määrää. Mittauspäivinä lapsilla oli käytössä joko kertakäyttö- tai kesto-vaippa. Tutkimuksesta käy ilmi, että vaippatyypillä tai vuodenajalla ei ole tilastollista vaikutusta ilmaan siirtyvien epäpuhtauksien kanssa. Vaipanvaihtohetkellä ammoniakkimäärät ilmassa nousivat usein yli asumisterveysohjeen määrittelemän raja-arvon.

Tutkimuksessa tutkittiin myös laboratorio-oloissa orgaanisten yhdisteiden (VOC) haihtumista vaipoista. Tutkimuksessa oli mukana kolme kertakäyttövaippamallia ja yhdenlainen kesto-vaippa. Tulosten mukaan kertakäyttövaipoista haihtui monikymmenkertaisesti VOC-yhdisteitä kesto-vaippaan nähden. (Vaattovaara, Kivimäenmä, Pasanen, Heinonen-Tanski 2011.)

5.4 Terveystieteellinen näkökulma lasten kannalta

Saksalaisessa Scrotal temperature is increased in disposable plastic lined nappies -tutkimuksessa tutkittiin kertakäyttöisiä vaippoja käyttävien 0-55 kk ikäisten poikalasten kivesten lämpötilan muutoksia. On arveltu, että kivesten korkeat lämpötilat varhaislapsuudessa voisivat olla yhteydessä miesten heikentyneeseen siemennesteen laatuun. Lapset oli jaettu kolmeen eri ikäryhmään ja kivesten ihon

lämpötilaa mitattiin 24 tunnin ajan. Mittauksia tutkimukseen osallistuneilla lapsilla tehtiin yhteensä 2880 kpl. Mittausten perusteella voitiin sanoa kivesten lämpötilan nousevan kertakäyttövaippoja käyttämällä 1 °C enemmän kuin puuvillaisia kangasvaippoja käyttämällä. (Partsch, Aukamp, Sippell 2000.)

5.4.1 Allergia

Allerginen reaktio on kehon tapa puolustautua vieraita aineita vastaan. Puolustusreaktion voi aiheuttaa siitepöly, ruoka, tuoksu tai muu arkipäiväinen asia. Allergiat ovat yleisiä, sillä puolet Suomalaisista kärsivät ainakin jossain elämänsä vaiheessa allergiaoireista. (Allergia- ja astmaliitto.)

Oikein käytettynä ja hoidettuna kestovaipat eivät aiheuta allergioita. Kestovaipat valmistetaan usein puhtaista luonnonkuituista, jotka eivät sisällä itsessään allergeeneja. Riski ihoärsytyksiin pienenee muovittomia kestovaippoja käytettäessä, sillä ne eivät hiosta. Kestovaippoja tulisi pestä hajusteettomilla pesuaineilla, sillä pesuaineiden hajusteet voivat aiheuttaa ärsytystä ja jopa allergisia reaktioita. (Opas uuteen vaippakulttuuriin 2005, 13-15.)

6 KYSELYN TOTEUTTAMINEN JA TULOKSET

Kysely toteutettiin verkkokyselynä Webropol-palvelun avulla maalis-huhtikuun aikana 2015. Kyselyä varten haettiin tutkimuslupa Lahden kaupungin varhaiskasvatuspalvelujen päälliköltä. Lupa myönnettiin sillä ehdolla, että valmis opinnäyte-työ toimitetaan luvan myöntäjälle.

Perusjoukkona olivat Lahden alueella päiväkodeissa vaippaikäisten parissa työskentelevät henkilöt. Kysely lähetettiin Lahden kaupungin nettisivuilta löytyvien päiväkotien johtajille sähköpostitse (Lahti, d.). Päiväkoteja oli yhteensä 43 mukaan lukien yksityisen päiväkodit, joista Lahden kaupunki ostaa päiväkotipalveluja. Kahdessa päiväkodissa ei ollut ollenkaan vaippaikäisten lasten ryhmiä. Kyselyn sisältö kokonaisuudessaan liitteenä (LIITE 1).

6.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajien taustatietoja kartoitettiin kyselyssä seitsemällä kysymyksellä. Taustatietoina kysyttiin vastaajien sukupuolta, ikää, työkokemusta vuosina, työskentelypaikan kokoa mitattuna lapsimäärällä, vaippaikäisten määrää päiväkodissa, päiväkodin tyyppiä ja postinumeroaaluetta, jolla päiväkotisi sijaitsee.

Vastauksia vaippaikäisten lasten hoitajilta saatiin 18 kpl. Kaikki vastaajat olivat sukupuoleltaan naisia. Vastaajat edustivat kaikkia ikäryhmiä jakautuen niin, että alle 24-vuotiaita vastaajista oli yksi, 25–39- ja 40–54-vuotiaita seitsemän ja yli 55-vuotiaita neljä.

Valtaosalla vastaajista oli jo mittava työkokemus lastenhoitoalalta. 12 vastaajaa ilmoitti työkokemuksensa määräksi yli 10 vuotta ja eikä kenelläkään ollut alle vuoden työkokemusta. Valtaosa vastaajista, 16 vastaajaa, työskenteli kunnallisessa päiväkodissa, yksi vihreän lipun päiväkodissa ja yksi yksityisessä päiväkodissa.

Vastaajat työskentelivät 61– yli 121 lapsen päiväkodeissa niin, että suurin vastaajajoukko, 6 vastaajaa, työskenteli 81–100 lapsen päiväkodissa. Vaippaikäisiä

lapsista vastaajien työpaikoilla oli keskimäärin 11–20. Postinumeroiden perusteella päiväkodit sijaitsivat koko kaupungin alueella niin, että samalla postinumeralueella sijaitsevasta päiväkodista tuli korkeintaan kaksi vastausta.

6.2 Käsityksiä kestovaipoista

Käsityksiä kestovaipoista kartoitettiin kahdella avoimella kysymyksellä. Vastaajat saivat vastata avoimiin kysymyksiin, joista ensimmäisenä oli ”Mitä mieleesi tulee ensimmäiseksi sanasta kestovaippa?”. Kahdeksassa vastauksessa nousee esiin ympäristönäkökulmat, kuten ”Luontoa säästävä, ekologinen” ja ”Ekologinen vaihtoehto, jolla saadaan pienennettyä ympäristön kuormitusta.” Kuudessa vastauksessa mielikuvat olivat negatiivisia ja esiinnousseita asioita olivat muun muassa paha haju ja kestovaippojen tuoma lisätyö. Yksi vastaajista kuvaili näin: ”Huikean paksut alushousut. Lapsi kantamassa omaa ämpäriään missä kestovaipat ovat. Haiseva paketti.”

Toisena kysymyksenä oli ” Millaisia mielikuvia ajatus kestovaipoista päiväkotiympäristössä herättää?”, jossa oli tarkoituksena selvittää hoitajien suhtautumista kestovaippoihin työoloissa. Kahdeksassa vastauksessa nimettiin käytettyjen vaippojen säilytys ongelmalliseksi tai ainakin mietittiin miten kestovaippojen säilytys onnistuu. Esiinnousseita asioita olivat myös mahdolliset hajuongelmat, epähygieenisuus ja vaippojen pesu. Kahdessa vastauksessa otettiin esiin myös kestovaipan suurempi koko. Joukkoon mahtui myös kolme positiivista mielikuvaa, yhdessä vastaaja totesi ”Ihan positiivisia ajatuksia.” Yksi vastaaja oli vastaanottavaisin mielin liikenteessä kokemuksistaan huolimatta: ”Ihan vastaanottavaisin mielin olisin valmis kestovaippoja päiväkodissa testaamaan vanhempien näin toivoessa. Omalle kohdalleni on osunut vasta yksi kestovaippoja käyttänyt lapsi ja valitettavasti luulen, että mielikuvani kestovaipoista on huonompi tämän kokemuksen takia, kuin jos pääsisi tutustumaan asiaan paremmin.”

Kyselyssä kartoitettiin myös eri kestovaippojen aiheuttamia mielikuvia sanaparien avulla. Sanapareja oli yhteensä 20 ja vastaajat saivat sijoittaa oman mielipiteensä asteikolla 1-6 sanaparien väliin.

Arvo 3,5 edustaa niin sanottua nollapistettä tällä asteikolla. Oheisessa taulukossa (taulukko 1) on esitetty sanaparit ja vastausten saama keskiarvo. Ne keskiarvot, joiden arvo on alle 3,5 ovat vaaleanharmaalla pohjalla ja 3,5 arvon ylittävät ovat tummanharmaalla pohjalla.

Taulukko 1. Sanaparien keskiarvot.

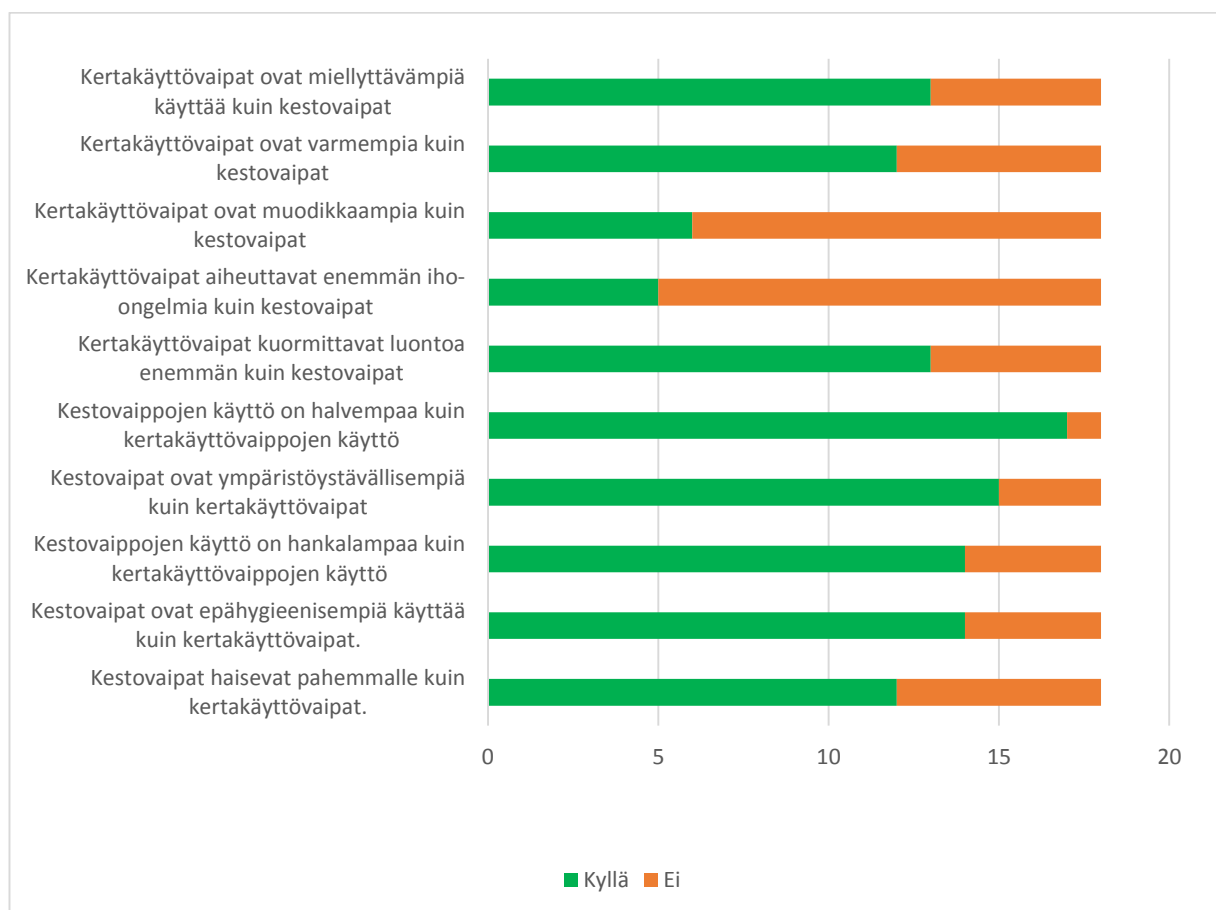
	1	2	3	4	5	6	
Ekologinen		1,94					Ympäristöä kulut-tava
Luonnollinen		2,06					Teollinen
Muodikas			2,89				Epämuodikas
Edullinen			2,94				Kallis
Tunnettu			3,17				Tuntematon
Terveellinen			3,22				Epäterveellinen
Nykyaikainen			3,28				Vanhanaikainen
Pehmeä			3,28				Kova
Kaunis			3,33				Ruma
Mielenkiintoinen				3,67			Epäkiinnostava
Miellyttävä				4,00			Epämiellyttävä
Mukava				4,00			Epämukava
Suosittelava				4,00			Ei suositeltava
Tehokas				4,06			Tehoton
Imukykyinen				4,11			Vuotava
Nopea				4,17			Hidas
Puhdas				4,17			Likainen
Helppo				4,33			Hankala
Hygieeninen				4,39			Epähygieeninen
Luotettava				4,44			Epäluotettava
Huomaamaton					4,61		Kookas
Vaivaton					4,67		Työläs
Hajuton					4,72		Haiseva

Vastauksista ilmenee, että kestovaippoja pidettiin ekologisena ja luonnollisena, joskin samaan aikaan kookkaana, työläänä ja haisevana vaihtoehtona. Monien sanaparien keskiarvo liikkuu nollapisteen lähetyvillä, joten tästä voisi päätellä, että kestovaippoihin liittyvät mielikuvat ovat hyvin neutraaleja näiden sanaparien kohdalla. Monissa kestovaippojen toiminnallisiin ominaisuuksiin liittyvissä sana-

pareissa keskiarvo oli negatiivisemman sanan puolella. Tällaisia olivat muun muassa epämiellyttävä, epämielinen, epämukava, tehoton, vuotava, hankala ja epäluotettava. Kestovaipan ulkomuotoon viittaavien sanojen kuten muodikas, pehmeä ja kaunis keskiarvo oli hieman alle nollapisteen. Tämän perusteella voisi päätellä, että kestovaipat mielletään mukavan näköisiksi ja ympäristölle ystävällisiksi, mutta käyttöominaisuuksiltaan heikoiksi.

Seuraavassa kysymyksessä vastaajia pyydettiin vastaamaan kesto- ja kertakäyttövaippoja koskeviin väittämiin joko kyllä tai ei. Väittämiä oli yhteensä 10. Seuraavassa taulukossa (kuvio 1) on esitetty vastausten jakaantuminen kyllä ja ei vaihtoehtoihin. Kyllä -vastaukset on merkitty vihrein palkein ja ei -vastaukset oranssein.

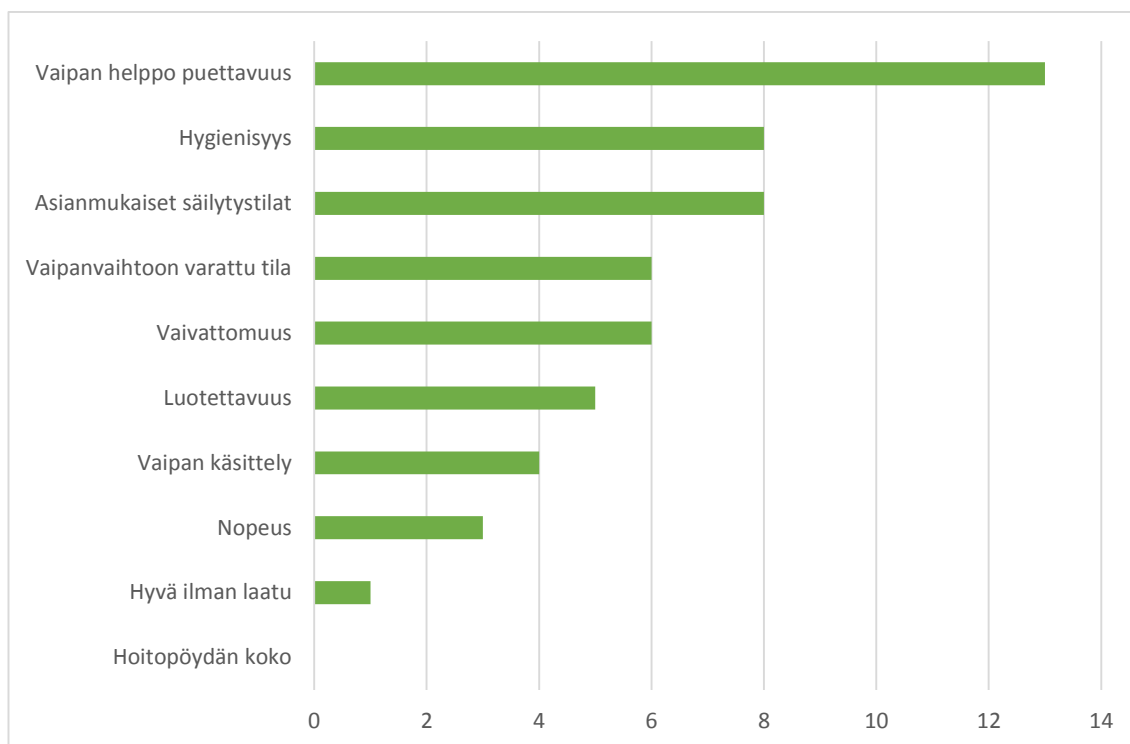
Kuvio 1. Väittämien vastausjakaumat.

Vastauksista käy ilmi, että valtaosa pitää kertakäyttövaippoja miellyttävämpänä ja varmempana. Kestovaippoja pidettiin muodikkaampana ja edullisempana vaihtoehtona, mutta myös hankalampina käyttää, epähygieenisempinä ja pahemman hajuisina kuin kertakäyttövaipat. Kestovaippojen arveltiin myös aiheuttavan enemmän iho-oireita lapsille. Ympäristöä koskevissa väittämässä mielipiteet jakautuivat niin, että kertakäyttövaippoja pidettiin ympäristöä kuormittavampana vaihtoehtona ja kestovaipat koettiin ympäristöystävällisemmiksi. Kaikki vastaukset jakoivat mielipiteitä niin, että missään vaihtoehdossa vastaajat eivät olleet yksimielisiä.

6.3 Työskentely

Kyselyssä haluttiin myös saada vastaus siihen miten kestovaipat vaikuttavat käytännön työoloihin päiväkodeissa. 18 vastaajasta 14 olivat työssään käsitelleet kestovaippoja lapsella ja neljällä ei ollut kokemusta kestovaipoista työolosuhteissaan. Osa työskentelyyn liittyvistä kysymyksistä suunnattiin kaikille vastaajille ja loput kysymykset jaoteltiin kestovaippojen tuttuuden mukaan. Kysymysryhmiä oli kaksi: tutut ja tuntemattomat kestovaipat.

Kaikille vastaajille suunnattiin kaksi kysymystä, joista ensimmäisenä oli ”Valitse vaipanvaihtotilanteeseen mielestäsi kolme eniten vaikuttavaa asiaa”. Vastausvaihtoehtoiksi oli valikoitu kymmenen erilaista tekijää joko vaippojen tai käytettävissä olevien tilojen ominaisuuksien pohjalta. Kuviossa 2. on esitetty vastausten jakaantuminen eri vaihtoehtojen kesken.

Kuvio 2. Vaipanvaihtotilanteeseen eniten vaikuttavat asiat.

Kuviosta 2 ilmenee, että vaipan helppo puettavuus oli vaipanvaihtotilanteeseen eniten vaikuttava tekijä. Muista vaihtoehtoista hygienisyys ja asianmukaiset säilytystilat koettiin seuraavaksi eniten vaipanvaihtotilanteeseen vaikuttavina asioina. Hoitopöydän koko ei ollut yhdelläkään vastaajista kolmen merkittävimmän vaipanvaihtoon vaikuttavan asian joukossa. Ei siis koettu, että vaippojen vaihtamiseen tarvittaisiin merkittävässä määrin enempää tilaa kummankaan vaippatyypin vaihtamisen osalta. Vain yksi vastaaja merkitsi kriteerikseen hyvän ilmanlaadun, joten vaipanvaihtotilanteessa hajuhaitat eivät ole merkittävä tekijä.

Toisessa kysymyksessä kysyttiin, että minkä tyyppisiä vaippoja hoitajat mieluiten käyttäisivät työssään vaippaikäisille lapsille ja halutessaan valintaa sai perustella omin sanoin. Vastausvaihtoehtoina oli kestovaippa, kertakäyttövaippa ja vaippatyypillä ei ole merkitystä. Vastaukset jakautuivat niin, että 14 vastaajaa koki kertakäyttövaipat mieluisimmaksi ja 4 vastaajalle vaippatyypillä ei ollut merkitystä. Perusteluissa kertakäyttövaipan puolesta tuli esiin teippivaippojen vaivattomuus ja pukemisen nopeus. Myös vaipan istuvuus otettiin esiin: ”Kertakäyttövaipat is-

tuvat lapsen päälle hyvin, eivät haittaa liikkumista. Samoin ne ovat luotettavampia.” Eräs vastaaja totesi, että kertakäyttövaipat ovat tuttu ja turvallinen valinta, mutta voisi kyllä kokeilla kestoaiippaakin. Yksi vastaaja kiteytti, että jos vaipoilla on samat lähtökohdat, niin vaippatyypillä ei ole merkitystä: ”Jos vaipat yhtä laadukkaita luotettavuuden suhteen sekä lapsen mukavuuden suhteen ei vaippatyypillä ole väliä.”

6.3.1 Tutut kestoaiipat

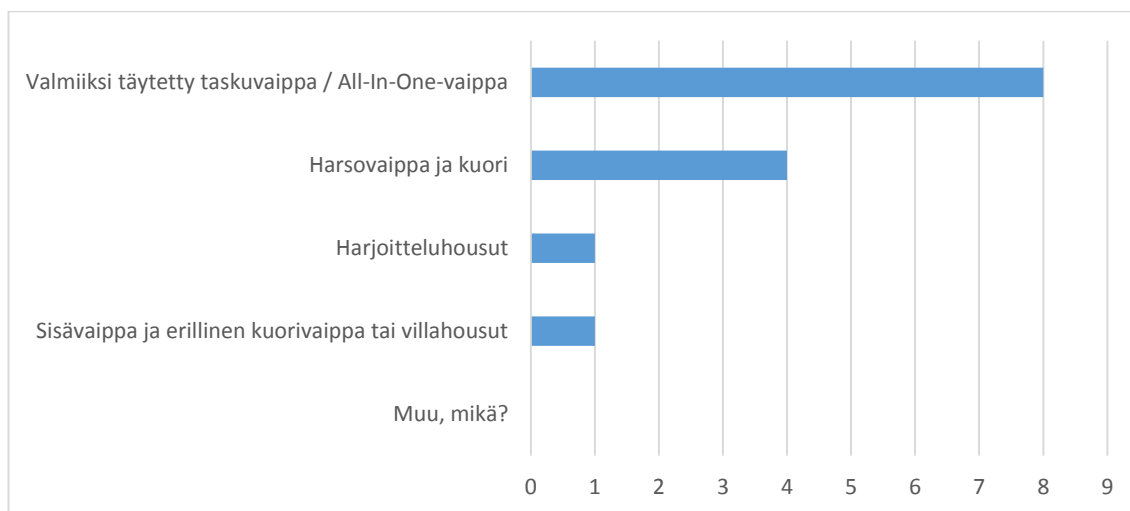
Ne hoitajat, jotka olivat työssään käsitelleet kestoaiippoja, vastasivat seuraaviin kysymyksiin. Kestoaiippojen toimivuutta käytännössä kartoitettiin viidellä kysymyksellä. Ensimmäisenä niistä oli, että milloin niitä on viimeksi kohdannut työssään. Suurin osa vastaajista, joille kestoaiipat olivat ennestään tuttuja, olivat työssään viimeksi ollut tekemisissä niiden kanssa alle 5 vuotta sitten. Vastausvaihtoehdot: alle 6kk sitten, 1-2 vuotta sitten ja 3-5 vuotta sitten keräsivät 12 vastausta. Kahden vastaajan kokemukset kestoaiipoista olivat sitä pidemmän ajan takaa.

Toisena kysymyksenä oli avoin kysymys ”Miten koet kestoaiipat päiväkotiympäristössä?” Vastauksissa korostui se, että vanhempien toiveita kunnioitetaan ja käytännön järjestelyjen ollessa kunnossa kestoaiipat ovat vaihtoehto siinä missä kertakäyttöaiipatkin. Kestoaiipat kuitenkin koettiin haastavampina ja työläämpinä käytännön työssä, vaikka yhdessä vastauksessa tuotiin esiin helppous, koska kestoaiippoja ei tarvitse huoltaa. Yhdessä vastauksessa nostettiin myös esiin säilytystilojen riittämättömyys jos ryhmän kaikki lapsen käyttäisivät kestoaiippoja yhtä aikaa.

Kolmantena kysymyksenä oli: ”Millaisia käytännön eroja kestoaiippojen ja kertakäyttöaiippojen käyttö työympäristössäsi aiheuttaa?” Vastaukset olivat hyvin vaihtelevia, osalle käytännön erot olivat ilmaistu näin yksinkertaisesti: ”Kertakäyttöaiipat menevät roskikseen, mutta kestoaiipat kerätään vanhempien tuomaan pussiin, joka pitää hajut sisällään.” Toinen vastaaja suhtautui enemmän varauk-

sella: ”Vanhempien tuotava päiväkotiin kannelliset roskikset, huolehdittava vaip-
pojen kotiinviennistä ja pesu. Isommalta sisarukselta perityt kestovaipat epähygiee-
nisiä, epäluotettavia, haisevia, vuotavia ja epämukavat käytössä. Päiväunilla
yleensä pissa vuotaa sänkyyn jolloin tulee pyykkiä, roskiksesta muistutettava
vanhempia päivittäin. Kestovaipat imevät paljon huonommin jolloin fuskaavat hel-
pommin ja painavat enemmän” [sic]. Yli puolessa vastauksissa otettiin esiin käy-
tännön erona vaippojen huuhtelut ja säilytys ja siitä aiheutuvat hajuhaitat. Neljä
vastaajaa koki, että kestovaippojen suhteen ei tule kummempia eroja työoloihin.

Neljännessä kysymyksessä kartoitettiin millaisia erilaisia kestovaippatyyppejä
vastaajat ovat työssään käyttäneet. Vastaukset on esitetty kuviossa 3.

Kuvio 3. Vaippatyypit.

Kuviossa 3. käy ilmi, että kahdeksan vastaajaa olivat käyttäneet kertakäyttövai-
pan tavoin puettavia all-in-one-vaippoja tai valmiiksi täytettyjä taskuvaippoja. Har-
sovaippoja erillisen kuoren kanssa oli käytetty toiseksi eniten ja harjoitteluhousut
ja sisävaippa + kuorivaippa saivat kumpikin yhden merkinnän.

Viimeisenä kysymyksenä kartoitettiin sitä, mikä hoitajien mielestä olisi paras li-
kaisten kestovaippojen säilytysratkaisu. Vastausvaihtoehtoina olivat muovitettu
suljettava pussi (pul-pussi), kannellinen astia / ämpäri tai muu, mikä? Vastaukset
jakautuivat miltei tasan. Pul-pussi oli paras säilytysratkaisu seitsemän vastaajan

mielestä ja kannellinen ämpäri sai kuusi vastaajaa puolelleen. Yksi vastaajista ei osannut nimetä parasta vaihtoehtoa.

6.3.2 Tuntemattomat kestovaipat

Vastaajista neljä ei ollut aiemmin kohdannut työssään kestovaippoja ja heille esitettiin seuraavat kysymykset. ”Kuinka uskoisit kestovaippojen soveltuvan päiväkotiympäristöön?” – kysymykseen kolme neljästä vastasi, että uskoo niiden soveltuvan huonosti päiväkotiin. Yksi vastaaja koki, että jos puitteet ovat hyvät ja aikaa riittävästi, niin kestovaipoissa ei varmaankaan ole suurempia ongelmia.

Toisena kysyttiin: ”Hankaloittaisiko kestovaippojen käyttö normaalia työskentelyä työympäristössäsi? Jos, niin miten?” Kestovaippojen käytön uskottiin hankaloittavan normaalia työskentelyä päiväkotiympäristössä. Kaikki vastaajat ottivat esiin likaisten vaippojen säilytyksen ongelmallisena tekijänä ja vastauksissa esiintyi myös huolta hajuhaitoista ja vaippojen pesun aiheuttamasta lisätyöstä. Yhdessä vastauksessa tuli myös ilmi vaippojen sekoittuminen, jos kestovaippoja käyttäviä lapsia on useampia yhtä aikaa: ”Mihin laitat käytetyt vaipat. Miten erotan kenelle kuuluvat. Kuka pesee.”

Vastaajat kokivat yksimielisesti, että tietoa kestovaippojen käytöstä päiväkodeissa on liian vähän saatavilla. Kysyttäessä millaista tietoa työntekijät toivoisivat saavan jos kohtaavat kestovaippoja käyttävän lapsen vastaukset liittyivät suurimmaksi osaksi pesuun ja säilytykseen. Yksi vastaaja tiivistä näin: ”Riittävästi tietoa vanhemmilta, miten haluavat että kestovaippoja käytetään ja miten logistiikka pesujen osalta toimii hoidon ja kodin välillä.” Yksi vastaaja ei osannut kaivata mitään tietoa asian suhteen.

6.4 Yhteenveto kyselyn tuloksista

Miten kestovaipat koetaan päiväkodissa?

Kestovaipat koetaan ympäristön kannalta hyväksi valinnaksi, mutta päiväkodin kannalta hankalaksi toteuttaa. Likaisten vaippojen säilytys, pesu ja mahdolliset hajuhaitat koettiin ongelmalliseksi. Jos kesto-vaippoja käyttäviä lapsia olisi useampi, tulee myös esiin vaippojen sekoittuminen. Kertakäyttövaippoja pidettiin istuvampina ja luotettavampina vaihtoehtoina. Kyselyssä tuli ilmi myös se, että vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan keskusteluyhteyden ollessa kunnossa vaippavalinta ei tuottane ongelmia.

Tuovatko kesto-vaipat lisää työtä henkilökunnalle?

Kyselyssä tuli esiin vaippojen huuhteluun kuluvan ajan olevan pois lasten perushoidosta. Huonosti istuva vaippa tai jo toiminnallisia ominaisuuksiaan menettänyt kesto-vaippa tuo pyykin muodossa lisää työtä päiväkodin henkilökunnalle, mutta muuten käytännön erot kiteytyivät siihen, että kertakäyttövaippa ja kesto-vaippa menevät käytön jälkeen eri säilytysastioihin. Miltei kolmannes vastaajista koki, että kesto-vaipat eivät vaikuta työoloihin.

Kuinka tuttuja kesto-vaipat ovat työympäristössä?

Valtaosa vastaajista oli käsitellyt kesto-vaippoja työuransa aikana. 18 vastaajasta 14 oli kokemusta kesto-vaipoista päiväkodissa. Kokemukset kesto-vaipoista vaihtelivat alle puolen vuoden takaa aina yli 10 vuoden taakse, kuitenkin niin, että vain kahden vastaajan kokemukset olivat yli viiden vuoden takaa.

Minkälaista tietoa kesto-vaipoista kaivataan?

Neljällä vastaajalla ei ollut entuudestaan kokemusta kesto-vaipoista päiväkodissa. Kaikki olivat yksimielisesti sitä mieltä, että kesto-vaipoista ei ole tarpeeksi tietoa saatavilla. Tietoa kaivattiin vanhemmilta esimerkiksi vaippojen käyttöön ja kuljetuksiin liittyvistä asioista ja erityisesti vaippojen huoltoon liittyvistä teemoista.

7 POHDINTA

Olin kohdannut ennakkoon muutamien kuntien asettamia kestovaippakieltoja päiväkodeissa. Muun muassa Helsingissä, Turussa ja Raisiossa oli asetettu kesto-vaipat aluksi pannaan, mutta kiellot oli myöhemmin kumottu. Olikin mielenkiintoista lähteä tutkimaan asiaa päiväkodin näkökulmasta.

Yleisesti päivähoitoon toivotaan kertakäyttöisiä teippivaippoja niiden helppouden takia. Nykyaikainen kestovaippakin voi olla yhtä lailla helppo ja toimiva ratkaisu päiväkotiin oikealla ohjeistuksella varustettuna. Tältä pohjalta syntyi kysely, joka suunnattiin Lahden alueella työskentelevälle päiväkotihenkilöstölle.

Kyselyn vastaukset herättivät mieleeni kysymyksen, että minkälaisin odotuksien vanhemmat tuovat lastaan kestovaippojen kera hoitoon. Monessa vastauksessa tuli ilmi pesujen viemä aika ja vaippojen huollon ja pesun järjestäminen. Miettipä joku vastaaja sitäkin, ettei päiväkodissa ole resursseja vaippapyykin järjestämiseen. Omasta mielestäni tällaiset pohdinnat ovat siinä mielessä epärelevanttejä, että ei kai kukaan vanhempi voi vaatia päiväkotia huolehtimaan kestovaippojen pesusta tai välttämättä edes ulosteiden huuhtelemisesta. Vaippahuolto kuuluisi mielestäni kotiin, oli käytössä mikä vaippatyyppi tahansa. Kertakäyttövaippojen kohdalla se tarkoittaa tarpeeksi usein täydennettyä vaippavarastoa päiväkodissa ja kestovaippojen kohdalla joka päivä likavaippojen kotiin viemistä ja puhtaiden vaippojen tuomista tilalle. Ehkä olisikin tarpeellista kartoittaa myös vanhempien asennoitumista ja odotuksia asian suhteen.

Odotin, että kestovaippojen osalta kyselyssä olisi tullut enemmän ilmi myös motoriikkaan liittyvät ongelmat, kuten kävelyn oppimisen hankaloituminen ja mahdolliset kaatumiset. Kestovaippa on lähestulkoon aina kookkaampi kuin kertakäyttövaippa, ja sen myötä voi vaikuttaa liikkumiseen. Asiaa on tutkittu ja esimerkiksi Go naked: diapers affect infant walking –tutkimuksen mukaan vaippatyyppi vaikuttaa kävelemään opettelevien lasten liikkumiseen niin, että kestovaippaa käyttävä lapsi kävelee leveämmillä askelilla ja kaatuu huomattavasti useammin

kuin lapsi jolla ei vaippaa ole. Myös kertakäyttövaippa vaikuttaa askellukseen, mutta ei siinä määrin kuin kestovaippa. (Cole, Lingeman, Adolph 2012, 731–894.)

Kyselyssä tuli ilmi myös hyvin avarakatseista suhtautumista kestovaippoihin ja sitä, että vaippatyypillä ei todellisuudessa oli merkitystä, jos vaipat itsessään ovat toimivia ja vaippahuollosta on sovittu vanhempien kanssa. Näinhän asian tulisikin olla, vanhempien ja hoitajien välillä tulisi olla hyvä keskusteluyhteys, jolloin voidaan kertoa myös toimimattomista ratkaisuista. Henkilökunnalta ei mielestäni voi vaatia suurempaa työpanosta vaippatyypin takia, vaan ylimääräinen työ kuuluu kotiin.

Uskoisin, että pääosin negatiivisen suhtautumisen takana on huonoja kokemuksia kestovaipoista ja kenties myös vanhempien asettamia vaatimuksia niiden käsittelystä. Kestovaipat voivat osaltaan olla pienentämässä päiväkodin jätekuormaa, ilman, että ne työllistävät sen enempää kuin kertakäyttövaipatkaan, jos vanhemmat ja päiväkotitoimivat yhteisymmärryksessä. Kestovaippojen osalta myös vaipanvaihtotilanteessa ei ole riskiä VOC-päästöistä, kuten joidenkin kertakäyttöisten vaippojen osalta on (Vaattovaara, Kivimäenpää, Pasanen, Heinonen-Tanski 2011.).

Yllätyin, että kyselyssä moni koki kestovaippojen aiheuttavan enemmän iho-oireita lapsille kuin kertakäyttövaipat. Oman kokemuksen perusteella kestovaipat voivat tuoda parannusta vaikeisiinkin iho-ongelmiin. Kestovaippojen osalta vaipan vaihtoväli on yleensä lyhempi kuin kertakäyttöisen kanssa. Monet käyttävät myös luonnonmateriaaleista kuten silkistä tai villasta tehtyjä hoitoliinoja herkäihoisilla lapsilla. Toki myös kestovaipoissa käytetyt keinokuidut voivat aiheuttaa iho-ongelmia herkille lapsille.

Ennakkoon arvelin, että huonot kokemukset kestovaipoista voisivat johtua siitä, että ei ole tietoa nykyaikaisista kestovaipoista. Nykyaikaiset kestovaipat ovat käytettävyydeltään hyvin samantapaisia kuin kertakäyttövaipatkin. Muutaman hoitajan kokemukset olivatkin harsovaipoista ja erillisistä vaippakuorista, joten se voi selittää käsitystä kestovaippojen työläydestä. Olisikin mielenkiintoinen ajatusleikki, jos yksittäinen päiväkotitoiminta ottaisi asiakseen kestovaippamyönteisyyden,

jossa työntekijät saisivat ajanmukaista tietoa ja opastusta aiheesta ja sitä kautta voisivat kannustaa myös vanhempia miettimään vaippavalintojaan.

Uskoisin, että monet kyselyssä esiin tulleista käsityksistä on korjattavissa tarpeen mukaisella ja nykyaikaisella tiedonsaannilla ja vanhempien ja päiväkodin välisellä hyvällä keskusteluyhteydellä. Käytännön asiat tulee saada sovittua niin, että päiväkodille ei tule lisärasitetta, vaan esimerkiksi vaippahuolto hoidetaan kokonaan kotona, jolloin ei tule huolta ylimääräisten pesujen tai muiden toimenpiteiden järjestämisestä. Kestovaippa voi vaatia hieman enemmän sorminäppäryyttä ja tarkkuutta pukemisvaiheessa, että vaippa asettuu hyvin lapsen päälle. Tällaiset asiat olisi hyvä käydä vanhempien ja hoitajien välillä läpi. Hoitajien vastuulle jäänee vaippojen käyttö, jolloin varmasti myös vanhemmat arvostavat tietoa siitä, jos vaippa on menettänyt toiminnallisia ominaisuuksiaan, eikä esimerkiksi pysy kunnolla lapsen päällä. Suosittelen hoitovaipoiksi mahdollisimman helppokäyttöisiä vaippoja, joko all-in-one-vaippoja tai valmiiksi täytettyjä taskuvaippoja, jolloin ei tule kahden eri osan pukemista päälle tuomaa lisätyötä. Villahousut toiminee hyvänä varmistuksena vaipan päällä tarvittaessa esimerkiksi ulkoilussa ja päivänunilla, jos on pelkoa, että vaippa itsessään ei pidä kosteutta sisällään.

Varhaiskasvatussuunnitelmien osalta odotin löytäväni enemmän linkityksiä kestävään kehitykseen valtakunnalliseltakin tasolta. Vuodelta 2006 oli Opetushallituksen työryhmän julkaisu Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategia ja sen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2006–2014. Toimeenpanosuunnitelman tarkoituksena oli antaa lisätukea kasvattajille, opettajille ja kouluttajille sekä vahvistaa kestävänsä kehityksen painoarvoa kasvatuksen ja koulutuksen piirissä. Kestävän kehityksen teemat näyttäisivät kuitenkin ainakin Lahden kaupungin osalta vielä tällä hetkellä olevan yksikötasolla esiin tuotavia asioita.

8 KRITIIKKI

Kyselyyn tuli varsin vähän vastauksia ottaen huomioon päiväkotien määrän Lahdessa. Tieto kyselystä lähetettiin vain päiväkotien johtajille, joten kyselyn toimitaminen eteenpäin työntekijöille on ollut johtajan vastuulla. Voisikin olettaa sen perusteella, että valtaosa vastaajista työskenteli eri postinumeroalueilla sijaitseissa päiväkodeissa, että monesta päiväkodista on valikoitunut yksi henkilö vastaamaan kyselyyn.

Aihe voi olla myös sellainen, johon helposti tarttuvat ne, joilla on jo valmiiksi jotain sanottavaa. Se voisi selittää sitä seikkaa että valtaosalla vastaajista oli entuudestaan kokemusta kestovaipoista työoloissaan. Kysymysten asettelukin saattoi karottaa sellaiset vastaajat, jotka eivät ole olleet koskaan kestovaippojen kanssa olleet tekemisissä sillä ne koskivat pääasiassa kestovaippojen ominaisuuksia ja käyttökokemuksia, enemmän kuin luuloja, pelkoja ja odotuksia niitä kohtaan.

Kysely on lähetetty kaikille Lahden kaupungin verkkosivuilla olleille päiväkodeille, myös ostopalvelupäiväkodeille, mutta sitä ei erikseen lähetetty Lahden alueen yksityisille päiväkodeille. Myös yksityiset päiväkodit olisi tullut ottaa huomioon paremmin, jotta olisi voitu vertailla onko esimerkiksi yksityisten päiväkotien ja kunnallisten päiväkotien osalta eroavaisuuksia.

Kestovaippojen säilytys ja mahdolliset hajuhaitat tulivat esiin hyvin usein kyselyn vastauksissa. Kyselyssä olisi pitänyt ottaa myös huomioon kertakäyttöisten vaippojen osalta nämä tekijät, että tiedettäisiin koettiin hajuhaittoja ainoastaan kestovaipoista vai kummastakin vaippatyypistä.

Oma katsantokantani aiheeseen voi olla hieman puolueellinen, johtuen siitä, että kestovaipat olivat sujuva osa vauva-arkeamme vaippaikäisen kanssa. Kertakäyttövaippojen osalta kokemukseni voivat olla tässä suhteessa vajavaiset.

Kyselyosiossa ei otettu huomioon sitä miten usein päiväkodeissa on lapsia, joilla on kestovaipat myös hoitokäytössä. Kestovaipat ovat kuulemani mukaan kuitenkin harvinaisia päiväkodeissa, joten tämä olisi ollut hyvä ottaa esiin myös kysymyksissä.

LÄHTEET

Allergia- ja astmaliitto. Tietoa allergiasta ja astmasta. Viitattu 19.5.2015.
<http://www.allergia.fi/selkosuomi/tietoa-allergiasta-ja-astmasta/>

Cole, W.; Lingeman, J. & Adolph, K. 2012. Go naked: diapers affect infant walking. *Developmental Science*, Volume 15, Issue 6, 731–894.

Foodie 2014. Vaipat. Viitattu 31.10.2014. www.foodie.fi > valikoima > päivittäistavarat > lapset > vaipat

JLY. 2008. Innostu kestovaipoista!. Silverprint.

Kestovaippayhdistys, a. Miksi kestovaipat? Viitattu 31.10.2014. www.kesto-vaippayhdistys.fi > Kestovaipat > Lue lisätietoja kestovaipoista > Miksi kestovaipat?

Kestovaippayhdistys, b. Kestovaipan rakenne. Viitattu 12.5.2015. www.kesto-vaippayhdistys.fi > Kestovaipat > Lue lisätietoja kestovaipoista > Kestovaipan rakenne

Lahti, a. Lahden kestävän kehityksen ohjelma 2011. Viitattu 9.5.2015.
[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/5546D480F0F36D6DC2257956003B1DFD/\\$file/Lahden_kestavan_kehityksen_ohjelma.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/5546D480F0F36D6DC2257956003B1DFD/$file/Lahden_kestavan_kehityksen_ohjelma.pdf)

Lahti, b. Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 10.5.2015.
[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/CBC954EDDE948D68C22576F20041F0B6/\\$file/Lahden%20kaupungin%20varhaiskasvatussuunnitelma.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/CBC954EDDE948D68C22576F20041F0B6/$file/Lahden%20kaupungin%20varhaiskasvatussuunnitelma.pdf)

Lahti, c. Kanervan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 20.5.2015.
[http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/9AA02DF9CFDA1219C2256ECB003E4D2B/\\$file/Varhaiskasvatussuunnitelma.pdf](http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/9AA02DF9CFDA1219C2256ECB003E4D2B/$file/Varhaiskasvatussuunnitelma.pdf)

Lahti, d. Päiväkodit. Viitattu 10.5.2015. <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/CA1534820399DD23C2256EFB00398943>

Malm, M. 2009. Lasten vaipat – ympäristöllisistä, terveydellisistä ja taloudellisista näkökulmista. Opinnäytetyö. Tekstiili- ja vaateustekniikan koulutusohjelma. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu.

Niemelä, M. 2007. Kantoliina ja kestovaippa. Hyvinvointia vauvalle, äidille ja ympäristölle. Helsinki; Helmi Kustannus.

Opas uuteen vaippakulttuuriin. 2005. Jätelaitosyhdistys ry:n julkaisu.

Partsch, C-J; Aukamp, M; Sippell, WG. 2000. Scrotal temperature is increased in disposable plastic lined nappies. Viitattu 15.2.2015. <http://adc.bmj.com/content/83/4/364.full?sid=a97fa8a2-5bd4-4114-9ada-de25b46cb425>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:72. Yliopistopaino. Helsinki.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Gummeruksen kirjapaino Oy. Saarijärvi.

Suomen luonnonsuojeluliitto. Kertakäyttöiset vai kestovaipat. Viitattu 31.10.2014. www.sll.fi > Mitä me teemme > Tuotanto ja kulutus > MIPS > Ekotehokkaampia toimintatapoja > Kertakäyttöiset vai kestovaipat

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Vasu-asiakirja. Viitattu 12.5.2015. www.thl.fi > etusivu > aiheet > lapset, nuoret ja perheet > lait ja oppaat > varhaiskasvatusta koskevat lait ja oppaat > varhaiskasvatusta linjaavat asiakirjat ja suunnitelmat > vasu-asiakirja.

Vaattovaara, P; Kivimäenmää, M; Pasanen, P; Heinonen-Tanski, H. 2011. Vaipat työterveydellinen riski päiväkodeissa? Viitattu 30.10.2014. http://www.tsr.fi/c/document_library/get_file?folderId=13109&name=DLFE-5294.pdf

Vihreä lippu a. Vihreä lippu –osallistujalista. Viitattu 11.5.2015. <http://www.vihrea-lippu.fi/component/content/article/284>

Vihreä lippu b. Mikä vihreä lippu? Viitattu 9.5.2015. www.vihrealippu.fi > Vihreä lippu > Mikä vihreä lippu?

Yle 2013. Vauvojen vessahätäviestinnällä vaipattomuus tutuksi heti alusta. Viitattu 11.5.2015. http://yle.fi/uutiset/vauvojen_vessahataviestinnalla_vaipattomuus_tutuksi_heti_alusta/6526311

Ympäristöministeriö 2013. Mitä on kestävä kehitys. Viitattu 7.6.2015. http://www.ym.fi/fi-FI/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys

Kestovaipat päiväkodissa -kysely

Hyvä vastaaja!

Tässä kyselyssä selvitetään kestovaippoihin liittyviä kokemuksia ja käsityksiä päiväkotiympäristössä. Kysely on suunnattu Lahden alueen päiväko-deissa työskenteleville henkilöille ja se on avoinna 19.4.2015 klo 23.59 saakka.

Kysely on osa Turun Ammattikorkeakoulun Kestävän kehityksen -linjalle laatimaani opinnäytetyötä. Kyselyn vastaamiseen menee noin 15-20 minuuttia.

Olen kiitollinen jokaisesta vastauksesta! Kiitos avustasi!

Lisätietoja:

Sini Kosonen

sini.kosonen@edu.turkuamk.fi

0443014310

Vastaajan taustatietoja

1. Sukupuoli *

☐ Nainen

☐ Mies

2. Ikä *

- ☐ alle 24
- ☐ 25-39
- ☐ 40-54
- ☐ yli 55

3. Työkokemus vuosina *

- ☐ alle vuosi
- ☐ 1-4 vuotta
- ☐ 5-10 vuotta
- ☐ yli 10 vuotta

4. Missä työskentelet? *

Jos työskentelet useammassa päiväkodissa, valitse se jossa sinulla on eniten viikkotunteja.

- ☐ Kunnallinen päiväkot
- ☐ Yksityinen päiväkot
- ☐ Vihreän lipun päiväkot

Muu, mikä?

☐

_____

5. Vaippaikäisten määrä päiväkodissa, jossa pääsääntöisesti työskentelet *

- ☐ 0
- ☐ 1-10
- ☐ 11-20
- ☐ 21-30
- ☐ 31-40

☐ 41-50

☐ yli 50

6. Lasten määrä päiväkodissa, jossa pääsääntöisesti työskentelet *

☐ alle 20

☐ 21-40

☐ 41-60

☐ 61-80

☐ 81-100

☐ 101-120

☐ yli 121

7. Millä postinumeroalueella päiväkotisi sijaitsee, jossa työskentelet? *

Postinumero _____

Käsityksiä kestoaipeista

8. Mitä mieleesi tulee ensimmäiseksi sanasta kestoaipe? *

---

9. Millaisia mielikuvia ajatus kestovaipoista päiväkotiympäristössä herättää? *

---

10. Missä määrin seuraavat sanat kuvaavat ajatuksiasi kestovaipoja kohtaan? *

	1	2	3	4	5	6	
Helppo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hankala
Hygieeninen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epähygieeninen
Vaivaton	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Työläs
Nopea	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hidas
Ekologinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Ympäristöä kuluttava
Edullinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Kallis
Luonnollinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Teollinen
Miellyttävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epämiellyttävä
Mielenkiintoinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epäkiinnostava
Hajuton	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Haiseva
Huomaamaton	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Kookas
Muodikas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epämuodikas
Tehokas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tehoton
Kaunis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Ruma
Mukava	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epämukava
Tunnettu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tuntematon
Nykyaikainen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Vanhanaikainen
Terveellinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Epäterveellinen

Imukykyinen   ○ ○ ○ ○ ○ ○ Vuotava
 Suositeltava   ○ ○ ○ ○ ○ ○ Ei suositeltava
 Puhdas   ○ ○ ○ ○ ○ ○ Likainen
 Luotettava   ○ ○ ○ ○ ○ ○ Epäluotettava
 Pehmeä   ○ ○ ○ ○ ○ ○ Kova

11. Vastaa väittämiin *

	Kyllä	Ei
Kestovaipat haisevat pahemmalle kuin kertakäyttövaipat.	☐	☐
Kestovaipat ovat epähygieenisempiä käyttää kuin kertakäyttövaipat.	☐	☐
Kestovaippojen käyttö on hankalampaa kuin kertakäyttövaippojen käyttö	☐	☐
Kestovaipat ovat ympäristöystävällisempiä kuin kertakäyttövaipat	☐	☐
Kestovaippojen käyttö on halvempaa kuin kertakäyttövaippojen käyttö	☐	☐
Kertakäyttövaipat kuormittavat luontoa enemmän kuin kestovaipat	☐	☐
Kertakäyttövaipat aiheuttavat enemmän iho-ongelmia kuin kestovaipat	☐	☐
Kertakäyttövaipat ovat muodikkaampia kuin kestovaipat	☐	☐
Kertakäyttövaipat ovat varmempia kuin kestovaipat	☐	☐
Kertakäyttövaipat ovat miellyttävämpiä käyttää kuin kestovaipat	☐	☐

Työskentely

12. Oletko ollut työssäsi tekemisissä kestovaippojen kanssa? *

☐ Kyllä

☐ Ei

Jos vastasit kyllä

13. Koska viimeksi olet työssäsi kohdannut kestovaippoja? *

☐ alle 6kk sitten

☐ 6-12kk sitten

☐ 1-2 vuotta sitten

☐ 3-5 vuotta sitten

☐ 6-10 vuotta sitten

☐ yli 10 vuotta sitten

14. Miten koet kestovaipat työympäristössäsi? *

---

15. Millaisia käytännön eroja kestovaippojen ja kertakäyttövaippojen käyttö työympäristössäsi aiheuttaa? *

---

16. Minkätyyppisiä kesto-vaippoja olet työssäsi käyttänyt? *

- ☐ Sisävaippa ja erillinen kuorivaippa tai villahousut
- ☐ Harsovaippa ja kuori
- ☐ Valmiiksi täytetty taskuvaippa / All-In-One-vaippa
- ☐ Harjoitteluhousut

Muu, mikä?

☐

---

17. Millaiset säilytysratkaisut ovat toimivin vaihtoehto likaisten kesto-vaippojen suhteen? *

- ☐ Kannellinen astia / ämpäri
- ☐ Muovitettu suljettava vaippapussi (Pul-pussi)

Muu, mikä?

☐

Jos vastasit ei

18. Kuinka uskoisit kesto-vaippojen soveltuvan päiväkotiympäristöön? *

---

19. Hankaloittaisiko kestovaippon käyttö normaalia työskentelyä työympäristössäsi? Jos, niin miten? *

---

20. Onko kestovaipoista ja niiden käyttämisestä päiväkotiympäristössä riittävästi tietoa saatavilla? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

21. Millaista tietoa toivoisit saavasi kestovaipoista jos tulevaisuudessa kohtaat työssäsi kestovaippoja käyttävän lapsen? *

Työskentely - kaikille yhteiset kysymykset

22. Valitse vaipanvaihtotilanteeseen mielestäsi kolme eniten vaikuttavaa asiaa *

- ☐ Asianmukaiset säilytystilat
- ☐ Nopeus
- ☐ Hygienisyys
- ☐ Vaivattomuus
- ☐ Vaipan helppo puettavuus
- ☐ Vaipan käsittely
- ☐ Luotettavuus
- ☐ Hoitopöydän koko
- ☐ Vaipanvaihtoon varattu tila
- ☐ Hyvä ilman laatu

23. Minkätyyppisiä vaippoja mieluiten käyttäisit työssäsi vaippaikäisille lapsille? *

- ☐ Kertakäyttövaippa
- ☐ Kestovaippa
- ☐ Vaippatyypillä ei ole merkitystä

24. Voit vielä halutessasi perustella edellistä vastaustasi.
